

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eroaikeen vaikutuksista paikallis- ja aluehallintotasoon”

(2017/C 272/03)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

— ottaen huomioon Yhdistyneessä kuningaskunnassa 23. kesäkuuta 2016 järjestetyn kansanäänestyksen tuloksen

1. muistuttaa, että Euroopan unioni (EU) on historian suurin poliittinen saavutus, joka takaa kansalaisilleen rauhan, demokratian ja hyvinvoinnin, että se tarjoaa jäsenvaltioilleen edelleen parhaat mahdollisuudet selviytyä uusista haasteista ja että painopisteenämme tulisi olla sen yhtenäisyyden vahvistaminen ja sen intressien edistäminen.
2. muistuttaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan erosopimuksen on oltava täysin linjassa EU:n perussopimusten ja EU:n perusoikeuskirjan kanssa, ja kehottaa unioniin jääviä jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä ottamaan huomioon, että Yhdistyneen kuningaskunnan eroa unionista olisi hyödynnettävä mahdollisuutena luoda oikeudenmukaisempi, parempi ja osallistavampi EU, joka perustuu unioni-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasojen välisen monitasoisen hallinnon edistämiseen.
3. panee merkille, että EU:n on toimittava yhteistyössä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen sekä sen alue- ja paikallishallintotahojen kanssa, jotta voidaan kartoittaa molempia osapuolia hyödyttäviä yhteistyömuotoja ottaen huomioon tähänastiset menestystarinat.
4. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaiset voivat antaa myönteisen panoksen Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n väliseen, tulosta tuottavaan ja kestäväpohjaiseen tulevaan yhteistyöhön.
5. aikoo EU:n alue- ja paikallisedustajien kokouksena osallistua neuvotteluprosessin tukemiseen ja tarkastella Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron ennakoituja vaikutuksia kaikessa poliittisessa toiminnassaan. Komitea aikoo tässä yhteydessä tiivistää aktiivisesti vuoropuheluaan niiden paikallis- ja aluehallinnon tahojen kanssa, joihin tämä prosessi vaikuttaa eniten, jotta se voi tarjota EU:n neuvottelijalle kattavan kuvan paikallis- ja aluetason tilanteen kehittymisestä.
6. kehottaa pääsemään mahdollisimman pian sopimukseen hallitun eron periaatteista, sillä näin annettaisiin kansalaisille, paikallis- ja alueyhteisöille ja yrityksille näiden ansaitsema varmuus. Tältä osin se olisi myös EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevien suhteiden edellytys. Komitea toteaa kuitenkin, ettei Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 50 artikla estä jäsenvaltiota peruuttamasta eroaikeestaan antamaansa ilmoitusta edellyttäen, että sen aiomukset ovat aitoja eivätkä menettelyllinen keino käynnistää uudelleen kahden vuoden ajanjakso ja että tätä mahdollisuutta ei käytetä pelinappulana myönnytyksen varmistamiseksi.
7. panee merkille, että virallinen ilmoitus 50 artiklaan perustuvan menettelyn käynnistämisestä ja siihen liittyvästä kahden vuoden ajanjaksosta on määrä tehdä 29. maaliskuuta 2017. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että niin EU:sta eroamisesta kuin Yhdistyneen kuningaskunnan tulevia suhteita unioniin koskevista järjestelyistä käytävien monimutkaisten neuvottelujen tulos tulisi hyväksyä asianomaisten demokraattisten menettelyjen kautta ennen kuin se tulee voimaan.
8. toteaa, että EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan tulevien suhteiden olisi perustuttava oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoon, tasapuolisiin toimintaedellytyksiin sekä tehokkaaseen täytäntöönpanomekanismiin, eikä niiden tulisi avata väylää yhtenäismarkkinoiden eikä neljän liikkumisvapauden purkamiselle.
9. korostaa, että unionin ulkopuolisen maan ja EU:n välillä ei voi olla järjestelyjä, jotka ovat EU:n jäsenyyttä parempia.
10. kehottaa erosopimuksesta neuvottelevia osapuolia asettamaan etusijalle konkreettisia toimia, joilla suojellaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuvien EU-kansalaisten sekä muissa EU-maissa asuvien ja työskentelevien Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten saavutettuja etuja vastavuoroisuuden ja syrjimättömyyden pohjalta.
11. korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n tuleviin suhteisiin on löydettävä hyväksyttävä ratkaisu, jotta ehkäistään sosiaalisia, taloudellisia, kulttuurisia ja poliittisia siteitä lamauttavat rajajärjestelyt.

12. painottaa, että kaikkien Yhdistyneen kuningaskunnan alue- ja paikallishallintotahojen tulisi voida osallistua alueellisiin yhteistyöohjelmiin myös vuoden 2020 jälkeen. Komitea korostaa, että eurooppalainen alueellisen yhteistyön yhtymä (EAYY) voisi olla tässä yhteydessä hyödyllinen väline.

13. toteaa, että paikallis- ja aluehallinnon tahojen väliseen yhteistyöhön Irlanninmeren, Englannin kanaalin ja Pohjanmeren alueella olisi kiinnitettävä erityistä huomiota.

14. toivoo käytännön ratkaisua, jossa otetaan huomioon Irlannin ja Pohjois-Irlannin maarajan erityisluonne. Komitea korostaa, että EU:lla on ollut keskeinen rooli etenkin Irlannin ja Pohjois-Irlannin paikallisviranomaisten rajatylittävissä yhteistyössä yli 25 vuoden ajan erityisesti Interreg- ja Peace-ohjelmien puitteissa. Komitea kehottaa Pohjois-Irlannin edustajakokousta ja paikallishallintoa rajan molemmin puolin jatkamaan työtään rauhan ja hyvinvoinnin varmistamiseksi.

15. toivoo, etteivät Andalusiassa alue ja erityisesti Campo de Gibraltarin työntekijät joudu kärsimään Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erosta, kun otetaan huomioon hyvin tiiviit sosiaaliset ja taloudelliset riippuvuussuhteet kyseisellä alueella.

16. odottaa, että kaikki oikeudelliset sitoumukset, jotka Yhdistynyt kuningaskunta on jäsenvaltiona tehnyt, tulevat olemaan osa yhtä taloudellista selvitystä, joka lasketaan EU:n virallisen kirjanpidon perusteella ja liitetään erosopimukseen. Komitea kehottaa tätä taustaa vasten arvioimaan Yhdistyneen kuningaskunnan erosta johtuen muiden jäsenvaltioiden alueisiin ja paikallisyhteisöihin kohdistuvia budjettivaikutuksia kullakin EU:n politiikanalalla.

17. toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan EU-ero vaikuttaa seuraavan monivuotisen rahoituskehysten yhteydessä EU:n talousarvioon, ja ehdottaakin, että talousarvion muutoksia tulisi hyödyntää mahdollisuutena EU:n talousarvion syvälliseen uudistukseen. Tässä yhteydessä tulisi ottaa huomioon paikallis- ja alueyhteisöjen tarpeet.

18. korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron vaikutukset koheesiopolitiikkaan riippuvat siitä, milloin Yhdistyneen kuningaskunta ero unionista tulee voimaan ja minkälaiset tulevat suhteet Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa ovat, etenkin kun otetaan huomioon mahdolliset muutokset alueluokituksessa. Komitean mielestä tulisi välttää sitä, että keskimääräisen bkt:n aleneminen asukasta kohti EU:ssa voisi haitata tiettyjä alueita siksi, että niiden bkt asukasta kohti kohoaisi keinotekoisesti EU:n keskiarvoon verrattuna.

19. painottaa, että EU-27:n tulisi seurata tiiviisti *Great Repeal Billin* (EU:n lainsäädäntöön perustuvan Yhdistyneen kuningaskunnan lainsäädännön purkamista koskevan lain) laatimisprosessia, sillä EU:n lainsäädännön purkaminen Yhdistyneessä kuningaskunnassa on paitsi monitasoiseen hallintoon myös oikeudenmukaisten normi- ja kilpailusääntöjen säilyttämiseen liittyvä kysymys.

20. tuo esiin, että EU:n meri- ja kalastuspolitiikka kuuluvat niihin unionin politiikanaloihin, joihin Yhdistyneen kuningaskunnan ero vaikuttaa eniten, ja että olisi kiinnitettävä erityistä huomiota mahdollisiin järjestelyihin, joiden avulla voidaan lieventää kaikkiin asianomaisiin alueisiin ja paikallisyhteisöihin kohdistuvia vaikutuksia. Komitea kehottaa ottamaan kaikissa toimissa huomioon naapurisatamien, -alueiden ja -maiden historialliset kalastusoikeudet ja huolehtimaan, että niissä turvataan rannikkoyhteisöjen tukipilarina oleva paikallinen kalastusala.

21. on huolissaan siitä, että YMP:n rahoituksen vähentäminen saattaa vaikuttaa haitallisesti maataloustuottajiin ja maaseutualueisiin koko EU:ssa ja mahdollisesti myös biologisen monimuotoisuuden suojeluun. Komitea korostaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan erolla voi olla huomattavia vaikutuksia maatalouteen ja elintarviketuotantoon ja näin ollen paikallisyhteisöihin etenkin Irlannin saarella, ja toivoo, että näitä kysymyksiä tarkastellaan asianmukaisesti neuvotteluissa.

22. kehottaa erosopimuksen osapuolia harkitsemaan tilapäisiä järjestelyjä, jotta voidaan minimoida nykyisiin jo pitkäaikaisiin T&K-hankkeisiin ja sen myötä paikallistalouksiin kohdistuvat häiriöt.

23. toteaa, että olisi selvennettävä, voivatko Yhdistyneen kuningaskunnan nykyiset energiahankkeet ja erityisesti hankkeet, jotka paikallis- ja alueyhteisöt ovat käynnistäneet tai jotka on suunnattu paikallis- ja alueyhteisöille ja joissa pyritään hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen ja kestäväpohjaisen energiantuotantoon, saada edelleen tukea Verkköjen Eurooppa -välineestä, ESIR-rahastosta ja Euroopan investointipankilta, ja minkälaisia siirtymäjärjestelyjä tarvittaisiin Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron johdosta.

24. kehottaa erosopimuksen osapuolia tutkimaan Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron mahdollista vaikutusta EU:n nuoriso- ja koulutusohjelmiin sekä T&K-ohjelmiin ja suositaa, että ne tarkastelevat asianmukaisia ratkaisuja ns. kumppanimaa-lähestymistavan pohjalta, sillä se mahdollistaa EU:n ulkopuolisten maiden osallistumisen EU:n kanssa tehtyjen kahdenvälisten sopimusten perusteella. Komitea kehottaa tässä yhteydessä osapuolia helpottamaan Yhdistyneen kuningaskunnan paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista EU:n tuleviin ohjelmiin, jotka liittyvät muun muassa tutkimukseen, kilpailukykyyn ja innovointiin, kulttuuriin, elinikäiseen oppimiseen, nuorisoon, sähköiseen hallintoon ja julkissektorin uudistukseen, samalla tavoin kuin esimerkiksi Norjan ja Islannin kohdalla nykyisin tehdään. Komitea muistuttaa, että opiskelijavaihto (Erasmus ja muu opiskelijavaihto) on ollut yksi Euroopan yhdentymisen menestystarinoista ja että niin EU:n kuin Yhdistyneen kuningaskunnan korkeakoulut ovat hyötynet siitä valtavasti. Kaikissa tulevilla sopimuksissa olisikin pyrittävä säilyttämään Yhdistyneen kuningaskunnan korkeakoulujen aktiivinen rooli tässä yhteydessä, mikä hyödyttää myös paikallisia ja alueellisia talouksia suunnattomasti.

25. muistuttaa, että on EU:n paikallis- ja aluehallinnon tahojen edun mukaista säilyttää jatkuva ja järjestelmällinen yhteistyö Yhdistyneen kuningaskunnan valtiotasoa alempien hallintotasojen kanssa Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron jälkeen. Komitea panee tässä yhteydessä merkille, että AK:lla on parhaat edellytykset suunnitella ja panna täytäntöön institutionaalisia järjestelyjä, joiden avulla edistetään säännöllistä neuvonpitoa ja vuorovaikutusta Yhdistyneen kuningaskunnan paikallishallinnon sekä alueiden parlamenttien ja edustajakokousten kanssa. Komitea painottaa myös tarvetta kehittää edelleen kumppanuuksia Euroopan neuvoston paikallis- ja aluehallintoasiain kongressin sekä paikallis- ja alueviranomaisten asianomaisten verkostojen kanssa, joissa Yhdistyneen kuningaskunnan paikallishallintotasot olisivat edelleen edustettuina.

26. muistuttaa, että vaikka AK:lla ei ole virallista roolia neuvotteluissa, eräillä sen jäsenillä on – kansallisen oikeudellisen kehyksen mukaisesti – epäilemättä mahdollisuus esittää virallisia kannanottoja ainakin järjestelyistä, jotka koskevat Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n tulevia suhteita muun muassa kaupan alalla.

27. antaa puheenjohtajalleen tehtäväksi toimittaa käsillä oleva päätöslauselma Euroopan komission pääneuvottelijalle, Euroopan parlamentin ja Eurooppa-neuvoston brexit-koordinaattoreille, Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle, Yhdistyneen kuningaskunnan alueyhteisöjen edustajakokouksille ja paikallishallintotahoille sekä EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiolle Maltalle.

Bryssel 24. maaliskuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA
